

ג' ע"ב

טז) בגמרא למיעוטי חליצה סד"א תיתי בק"ו מיבמה וכו' מקשים הא לא שייכא הקריאה בחליצה מפרשת יבום גבי אשה והרי קריאה מעכבת בחליצה באינה ראוי לקריאה וא"כ איך נאמר שתועיל חליצה באשה, ונראה בזה לפי מה שראיתי בספר עונג יו"ט סי' קע"ז שהביא לדייק מתשו' הרא"ש דבחיבי לאוין ועשה שאינם עולים ליבום מן התורה ורק לחליצה אתרבו מקרא דיבמתו, הרי ל"ש אצלם קריאה משום דאיך תאמר מאן יבמי ליבמי וכ' שם ע"פ הרא"ש דבאמת בחיבי לאוין ועשה דאתרבו לחליצה בלי יבום לא בעינן קריאה לגמרי, ולפ"ז נראה דהוי ילפינן לאשה ג"כ חליצה בלא קריאה מחליצה דחיבי לאוין ועשה. ועד"ז יש לישב מה שיש לתמוה בדברי התוס' שם בד"ה ואין שכ' שיש להק' אשפחה כנענית דנילף בק"ו שתצא בחליצה וקשה איך שייך לומר חליצה בשפחה כנענית הא אינה עולה ליבום וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה אולם לפי"מ שכתבנו דהילפותא היא מחליצה דחיבי לאוין ועשה דאתרבו מקרא דיבמתו ביבמות דף כ' עיי"ש והרי בהו אמרינן דאין בהם חסרון משום אינו עולה ליבום.

יז) בגמרא הכי השתא אביה מקבל קדושה דכתיב את בתי נתתי לאיש הזה ואיהי שקלה כספא ופי' רש"י וז"ל בתמיה אפשר שעל חנם זיכהו הכתוב בקבלת קדושה, היינו שאין הקושיא על עיקר הדין אלא מפני שדין האב לקבל קדושי' נחשב לזכות וא"כ אין לומר שהוא על חנם ועיין בריטב"א שהביא מהירושלמי שהקשה על ביאה מה זכות יש לו לאב בביאה וע"ז בא התירוץ כמפורש בתוס' שנותנין לו שכר לקדש בביאה, אולם עיין בריטב"א דהוא מפרש הקושיא של הגמרא כאן על עיקר הדין דהכי פרכינן השתא אביה מקבל קדושה וכו' פי' כיון שזיכתה לו תורה שרשאי לקדשה בע"כ ושלא מדעתה, איהו חשיב מקנה ובעל דבר וכממונו היא חשובה בענין זה, וכיון דהאיהו הוי מקנה לא סגי דלא להוי כספא דילי' דאי איהי שקלא כספא איהי חשיבא כבעל דבר ואין האב אלא כשליח וא"כ איך אפשר לו לקדשה, ונראה

דבהא פליגי דרש"י ס"ל באמת דהאב הוי רק כשליח ידיה והיא אינה כחפצא שלו לענין קדושין ואזיל בזה לטעמי' שפי' לקמן ה' ע"א דמה שהאב מוכר בתו לשפחות הוי כסף בע"כ ועיין שם בתוס' ד"ה שכן ישנן בע"כ שכ' שם ואומר ר"ת כיון שהאב עומד במקום בתו לא חשוב בע"כ כיון שהוא מדעת של אב, היינו דהוא מפרש כפירוש הריטב"א דאיהו הוה כממון שלו, ולרש"י צ"ל מה דאמרינן התם בע"ב דבאישות לא אשכחן בע"כ כמו שכ' התוס' שם בסוף הדבור הנ"ל דבקדושין כיון דאמרינן אם היתה בת דעת היתה מתרצה לא חשיב זה בע"כ, ולענ"ד נראה להביא רא' לשיטת רש"י דהאב הוי רק כשליח של הבת מהא דאמרינן בגמרא גיטין דף כ"א ע"א ואב"ע שליחות לקבלה נמי אשכחן בע"כ שכן האב מקבל גט לבתו קטנה בע"כ, הרי דאמרינן דהאב הוי רק כשליח ואין לומר דגיטין שאני משום דהא דאב מקבל גט לבתו קטנה ע"כ ילפינן לה מהקישא דיצאה והיתה כמו שכ' רש"י ודברי הריטב"א צ"ע אם לא שיאמר דהתירוץ הראשון שם בגיטין באמת ס"ל דאין זה משום שליחות. אולם עיין שם בגיטין בריטב"א שכ' לחלק בין גט לקדושין דבגט שהיא יכולה לקבל גיטה האב רק כשליח משא"כ בקדושין דהיא אינה מקדשת עצמה א"כ הוה כממונו ועיי"ש שכ' ג"כ דאי הוי משום שליחות הוי מקרי כסף בע"כ.

יח) בתוס' ד"ה ואין דבר אחר כורתה, הקשו דאמה העברי' תצא בחליצה מהך ק"ו דלעיל ומתרצי דאיכא למימר אשה ושפחה כנענית תוכיח ומקשה המהרש"א מה להנך שכן אינם יוצאים בשש ויובל וסימנים ועיין במהרי"ט שכ' דשש ויובל וסימנים אינם יציאה אלא דלכתחילה לא נמכרה אלא עד לזמן הזה ועיין בהגהות ר' שמואל שמלקא טובש בסוף הגמרא שתמה עלי' מדברי התוס' ד' ע"ב ד"ה מעיקרא דדינא פירכא שכתבו שם דהוה מצי למיפרך מה לאמה העברי' שכן יוצאה בשש ויובל וסימנים ש"מ דהוא דין יציאה דאל"כ מאי מקשי ולענ"ד נראה דעל פירכא דמעיקרא דדינא דהוי מסברא איכא למיפרך מהא דנמכרת רק עד זמן משום דמ"מ קנינה לא אליה ולהכי מהני כסף.